

Vinner av Statens Byggeskikkpris 2007: Pilestredet park, Oslo

Bolig, næring og undervisning. Prisen ble tildelt en rekke aktører. Utbygger: Statsbygg og Oslo kommune

Juryens begrunnelse:

Gjennom programmeringen av området til det gamle Rikshospitalet ble miljøutfordringene for alvor gang satt på dagsorden i et større prosjekt i Norge. Gjennomføringen av den nye bydelen Pilestredet Park er derfor en milepæl både for fagmiljø og byggebransjen generelt. I programmet for arbeidet ble det i 1998 gitt framtidsrettede kvalitetskrav på mange områder – langt ut over gjeldende forskrifter eller praksis. Erfaringene fra gjennomføringen gir derfor i dag grunnlag for å kunne se faglige og økonomiske konsekvenser av nye krav og forskrifter på mange og nye fagfelt.

Reguleringsplanen for Pilestredet Park ble vedtatt høsten 1997. Samtidig ble det besluttet at utviklingen av området skulle bli et pilotprosjekt for byøkologi. Byøkologisk program for Pilestredet Park "Fra sykehus til sunne hus" ble godkjent av Regjeringen og Oslo kommune høsten 1998. Der ble satsingsområdene for den videre utviklingen av Pilestredet Park fastsatt.

Gjennom miljøoppfølgingsprogrammet i 1999 utarbeidet av Statsbygg ble det satt konkrete krav til prosjektering, riving, bygging og drift, og de private utbyggerne ble forpliktet gjennom salgskontrakt og miljøkoordinator.

Pilestredet Park er blitt et nytt og vakkert pustehull og en trafikkfri, grønn oase midt i Oslo sentrum, attraktiv ikke bare for dem som er så heldige å bo der, men også for mange fotgjengere og syklister på vei gjennom byen. Anlegget er på 70 mål, der 50 mål – 50 000 m² – inngår i byens grønstruktur, siden Pilestredet Park, sammen Slottsparken i vest og Vår Frelsers Gravlund i øst, utgjør en nesten sammenhengende offentlig, grøntstruktur i indre by.

I dette tilfellet er navnet "park" dekkende. De store hestekastanjene, antakelig plantet i siste halvdel av 1800-tallet, balanserer og iscenesetter det bygde. Landskapsarkitekturen er sterkt og bevisst formet for å gi nye opplevelser gjennom alle årstider. Et overordnet og styrende grep for de synlige økologiske bestanddelene, som biologisk mangfold, drift og varighet over tid, klimatilpasning, overvannshåndtering, materialbruk, gjenbruk, grønne vegger og grønne tak gir sammenhengende kvaliteter gjennom hele området. Opplegg for avfallshåndtering fra boligene gjør beboerne til produsenter av kompost til driften av parkanlegget, men også til egne grønne uterom på rommelige balkonger.

Økologiske tema er integrert i en harmonisk og meget vakker helhet som bidrar både til ny kunnskap og opplevelse av hva dette vanskelige begrepet innebærer.

Nye og transformerte bygg i området følger opp intensjonen i den felles infrastrukturen på en forbilledlig måte. Til tross for høy utnyttelsesgrad, bidrar det lyse og lette fasadetrykket i byrommenes vegger til å skape både en menneskelig skala og en atmosfære i området som det er velgjørende å oppholde seg i.

I de nye boligblokkene er det arbeidet spesielt med å gi så mange boliger som mulig lys fra to sider, selv om blokkenes bredde tilsier midtkorridorløsninger. Det har gitt boligene tilhørighet

og utsikt til ulike deler av parken.

Mange og nye utfordringer knyttet til miljø og energi er gjennomført i et entusiastisk og tverrfaglig samarbeid mellom aktørene i dette store prosjektet. Det har vært full sanering av skadelige stoffer før utbygging, 98% av rivningsmassene er gjenbrukt, 75% gjenbruk av byggavfall og det er 30% av gjenbruksmaterialer i landskapsanlegg og byggkonstruksjoner.

Energibehovet i boligene ligger under det som i dag er lagt inn i de nye forskriftene. Til tross for nye løsninger på mange tekniske områder kan gjennomføringen av prosjektet vise til tilnærmet null byggskader. Byggeteknisk kvalitet og miljøvennlig materialbruk fremstår som prioriterte kvaliteter både i opplevelse og i drift av dette boligprosjektet.

Mange og nye byøkologiske kvaliteter har hatt hovedfokus i prosjektet. Dagens nasjonale mål for universell utforming har ikke stått like sentralt. Heller ikke tradisjonell livsløpstandard er tilstrekkelig ivarettatt i de nybygde boligene. Dersom universell utforming hadde hatt samme oppmerksomhet som i dag da programmet ble laget i 1999, ville dette utvilsomt vært lagt inn som krav og kunne blitt løst i hele sin bredde.

Juryen ser mange, sterke og imponerende kvaliteter ved Pilestredet Park, og helhetsinntrykket er meget positivt. Juryen har imidlertid inntrykk av at boligutforming og detaljering er mer markedstilpasset enn brukertilpasset.

I sum er imidlertid det byøkologiske prosjektet Pilestredet Park en meget verdig vinner av Statens byggeskikkpris i 2007.

Gjennom et ambisiøst, framtidsrettet program for dette prosjektet har mange måttet strekke seg, tenke nytt og ikke minst samarbeide for at både de som bor i området – og vi som kommer på besøk – skal oppleve et bolig- og byområde av meget høy kvalitet.

Pilestredet Park vil i lang tid fremover være et referanseprosjekt for alle som nå utfordres videre til å utforme morgendagens boligområder med de mange miljømål og samfunnsmessige utfordringer vi nå står overfor.

Jurymedlemmer: Leder Bente Florelius, Bergen kommune; Andreas Hompland, freelance; Rainer Stange, Dronninga landskap; Kai Slagsvold Hekne, Lillehammer boligbyggelag; Rose Marie Steinsvik, Steinsvik arkitektkontor

(Hentet fra husbanken.no)